

CHRON

Občasník Pražského studentského summitu

září 2023

Barbie v geopolitickém světě

Kultura

Discover EU

Reportáž

Mistrovství světa ve
fotbale žen

Publicistická chvíle

TAKŽE JSTE SE ROZHODLI PŘIHLÁSIT NA SUMMIT?

Co bude potřebovat?

- počítač libovolného druhu
- pokud se hlásíte do OSN, tak 2–4 kamarády (pokud nikoho nenajdete u vás na škole, můžete se poptat u nás na burze)
- pokud se hlásíte do modelu G20, stačí vám jediný kumpán
- pokud míříte do NATO, potřebujete dokonce pouze vlastní hlavu a trochu dovednosti dorozumět se v angličtině
- Do EU nebudete potřebovat ani tu angličtinu, ale zase bude nutný ISIC z vysoké školy
- hodinku nebo dvě na vyplnění úkolů

Co po vás budeme chtít?

- Interpretační sekce – staré dobré porozumění textu s tou výjimkou, že půjde o text vypracovaný nějakou mezinárodní organizací, kterou simulujeme
- Vyhledávací sekce, aneb olympiáda v googlení – tady hlavně chceme, abyste ukázali, že se nenecháte zmást při vyhledávání informací
- Argumentační sekce – esej na nějaké mezinárodně zaměřené téma – nemusíte se bát, tady jde hlavně o to, abyste ukázali, že dovedete argumentovat. Pravopis je až sekundární.

(Do)Kdy?

- Přijímací řízení do OSN končí 29. 9.
- Přijímací řízení do modelů EU, NATO a G20 končí 6. 10. , takže nemusíte zoufat, pokud OSN nestihnete

Kde jsou další informace?

- Samozřejmě na našich webovkách www.studentsummit.cz
- A propagační materiály a aktuální info bude i na našem Facebooku, Instagramu a TikToku

DEADLINES

29.9. 2023

Model OSN

6.10. 2023

Model NATO

6.10. 2023

Model EU

6.10. 2023

Model G20

4

Honest Guide

Škola volá! Jak stihnout testy, zkoušky, Summit a nezbláznit se z toho?

6

Kultura

Barbie v geopolitickém světě

8

Zpravodajství ze světa a historické okénko

10

Stálé téma

Vztah člověka k sobě samému

11

Mezinárodní okénko

Vztah světa k Číně. Made in China

12

Publicistická chvílka

Pst! Dávají fotbal, holky hrají o všechno!

15

Slovenská vsuvka

Pred-predčasno volebný úvod do Slovenskej tragikomedie

19

Reportáž

Krávy, oheň a DiscoverEU

20

Rozhovor

Rozhovor s hlavním organizátorem Pražského studentského sumitu

HOLÁ HOLÁ, SUMMIT VOLÁ

Milí (důfám, že budoucí) delegáti a delegátky, ak by ste o tom náhodou ešte nevedeli tak v rukách držíte NOVINY. Áno je to tak, žiadne online články, žiadne podcasty, ale staromódne - hmotné noviny. Konkrétne je táto zbierka papieru nulté číslo občasnika Pražského studentského summitu, ktorý sa nazýva a počas celého roku sa aj bude nazývať, Chron. V Chrono sa počas celého priebehu projektu budete môcť tešiť na zaujímavé články od členov sekretariátu začínajúc týmto číslom a končiac číslom konferenčným. Dočítate sa tu ako pracovať s timemanagementom, čo sa udialo vo svete za posledné týždne, alebo čo si členovia redakcie myslia o ďalej nešpecifikovaných fenoménoch, v novej, publicistickej rubrike. Okrem toho vás však čakajú aj reportáže alebo rozhovory z rôznorodých miest a s rôznorodými hosťami.

Ďalší rok uplynul a Pražský studentský summit bude začínať už svoj 29. rok života. (Áno aj mne je ľúto, že to ešte nie je jubilejná "30octka", ale aj to príde). Síce nie sme nikto takí starí ako summit, no už sme dosť starí na to aby sme si uvedomili, koľko času nám čo v živote vzalo a dalo. Konkrétne mne, dal summit niekoľko úžasných priateľov, nezabudnuteľných zážitkov a krásnych spomienok. Je pravda, že za ten rok, aj niečo, v prípravnom tíme, mi síce aj zobral ďalších 10 rokov života, no na to sa predsa história nepýta.

Nikdy som nebol delegát, a ešte k tomu som Slovák. Doteď som nezistil, čo je väčší hendikep. No aj napriek tomu ma tu ľudia majú radi (důfám). Nevieť vám teda poskytnúť rady, ako na summite fungovať ako účastník, no viem vám povedať, čo by ste mali robiť, ak si ho chcete užiť. NEBÁŤ SA. To totiž neplatí len pre summit, ale pre všetko v živote.

Ja som sa hlásil do prípravného tímu ako OUTSIDER, nie síce ako nejaká nula (ale áno aj tá), ale ako cudzinec. Nikoho som nepoznal, nič som nevedel, vôbec som ani len netušil čo ma bude čakať, alebo čo budem robiť. Ale povedal som si, že sa nebudem báť a skúsím to. A ono to vyšlo, a teraz sedím a píšem tento editoriál ako šéfredaktor Chronu. Niečo som teda dosiahol, oslovujte ma teda Vaše Veličenstvo. Ale nie sran-dujem (možno). Každopádne, pointa, ku ktorej sa s týmto (ne)vtipným úvodom snažím dostať je jednoduchá - SKÚŠAJTE.

Vyskúšajte sa prihlásiť, vyskúšajte si zastupovať Rusko, vyskúšajte predkladať pozmeňovák, vyskúšajte si s niekým nesúhlasiť a oponovať mu, no hlavne, vyskúšajte si to s nami užiť. Verte mi, nebudete to ľutovať. (A oľc vyskúšajte prosím čítať Chron aj počas ročníka). Summit je tu totiž pre nás všetkých nie len preto aby sme sa niečo naučili, ale hlavne preto aby sme veci skúšali a spoločne si ich aj užívali.

A tak sa s vami nateraz lúčim a teším sa na workshope!

ADAM DIDECKÝ

šéfredaktor

ŠKOLA VOLÁ! JAK STIHNOUT TESTY, ZKOUŠKY, SUMMIT A NEZBLÁZNIT SE Z TOHO?

NELA VÍTŮ
redaktorka

Prázdniny se pomalu chýlí ke konci a ať chceme, či ne, blíží se stresovější období - nový školní a akademický rok. Abychom vám jeho začátek co nejvíce zpříjemnili, připravili jsme stručný přehled o principu time managementu. A možná se nějaké představené tipy a metody dokonce stanou součástí vaší rutiny!

CO JE TIME MANAGEMENT?

V době, kdy si každý stěžuje, že nemá na nic čas, jste slovní spojení 'time management' jistě už někdy slyšeli. Působí jako nějaké zaklínadlo, na které někteří nedají dopustit, ale mnozí na něj hledí velmi skepticky. A tak se možná ptáte: o co se vlastně jedná a funguje to vůbec?

Cambridge Dictionary definuje time management jako: využití času, který máte k dispozici, užitečným a efektivním způsobem, zejména v práci. Život ale není jen o pracovních a školních povinnostech, čas nám zabírají i koníčky či zdánlivé banality jako například domácí práce. Nechceme-li se tedy kvůli narůstajícímu tlaku na výkon (jenž se objevuje v pravidelných intervalech jednoho pololetí či semestru) vzdát aktivit, které nás baví a naplňují, je potřeba si svůj rozvrh precizně naplánovat. Ano, to se snadno řekne, ale jak na to?

TIPY A TRIKY

To, jak rychle a kvalitně zvládneme plnit jednotlivé úkoly, mohou ovlivňovat i naprosté maličkosti. Ujistěte se, že vás při práci na počítači nebudou rozptylovat nevyžádané notifikace. Rušivě může působit i neuklizený pracovní stůl. A jestli vám dělá problém odlepit se od obrazovky mobilního telefonu, možná přemýšlíte, zda ho nevypnout... I to je možnost, většinou ale stačí dát ho z dosahu - schovat do šuplíku, nebo jen položit za sebe, aby vás pohled na něj nerozptyloval.

Kromě těchto malých life hacků existuje celá řada metod, které lze následovat, abychom si mohli co nejdřív s pocitem hrdosti a zadostiučinění odškrtnout políčka v našich to-do listech. Pravdou ale zůstává, že ne vše sedne každému, a tak i v tomto případě musíme hledat a zkoušet. Způsoby, jakými zlepšit svůj time management, jsou různé stejně jako důvody, proč nestíháte tak, jak byste si představovali. Pokud si jste jistí, že máte dobrou sebedisciplínu, a přesto nedodržujete

deadlines, může váš problém spočívat v určení důležitosti a časové naléhavosti jednotlivých úkolů. Nebo vám možná organizace jednotlivých činností nečiní nejmenší potíže, ale práce nejde od ruky, protože se neovládáte plně soustředit. Každá z těchto situací vyžaduje odlišný přístup, v té první je klíčové přesnější stanovení priorit a v té druhé udržení pozornosti.

PRIORITY: JSOU DŮLEŽITĚJŠÍ PŘIJÍMAČKY

NA VYSNĚNOU ŠKOLU, NEBO STANOVISKO?

I když chceme mnohdy stihnout všechno hezky a co nejdříve, základem úspěchu je promyšlené stanovení priorit. Je důležité si určit, které úkoly jsou nutné a které mohou počkat. A pokud to už víme, měli bychom se snažit vyvarovat se prokrastinaci a neodkládat to, do čeho se nám nechce. Abyste si co nejlépe seřadili svůj to-do list, představíme vám dvě metody, které vám pomohou s určením priorit.

ABC

Metoda ABC vychází z Paretova principu, který zní 80 % důsledků z 20 % příčin. V kontextu time managementu to znamená, že bychom se měli soustředit na 20 % činností, které nám přinesou 80 % výsledků. K tomu nám pomůže rozdělení činností podle důležitosti na 3 kategorie - A, B a C. Do kategorie A spadají úkoly naléhavé a velmi důležité, to může být třeba naučit se na test, který píšou příští týden. Oproti tomu se v kategorii B nacházejí činnosti velmi důležité, ale zatím nenaléhavé, například napsat si do dalšího workshopu stanovisko svého státu. V poslední kategorii mají své místo věci nejméně důležité a nenaléhavé. Možná do ní patří poworkshopová socializace? Just kidding, spíš tam zařaďte nákup nové košile jen z toho důvodu, že je zrovna Black Friday - zkrátka něco, bez čeho se dokážete obejít. Ke každému písmenu si podle zmíněných kritérií přiřadíte konkrétní úkoly a voilá!

EISENHOWERŮV PRINCIP

Bývalý americký prezident Dwight Eisenhower vycházel při plánování svých povinností z předpokladu, že naléhavé neznamená důležité. Zohledňoval při tom nejen důsledky splnění či nesplnění úkolu, ale i to, jak rychle je ho třeba vyřešit. Z těchto kritérií pak vytvořil matici rozdělenou do čtyř kvadrantů. Způsob řešení určité činnosti pak závisí na tom, v jakém kvadrantu se daná činnost nachází. V kvadrantu, kde se protíná naléhavé s důležitým, jsou úlohy, které je potřeba co nejdříve osobně vyřešit. Naopak činnosti, jež spadají do kvadrantu naléhavé a nedůležité se také musí vyřešit, ale může to udělat někdo jiný, tudíž se je máme snažit na někoho delegovat. Důležité a nenaléhavé úkoly se vyznačují tím, že nejsou tak urgentní, a tudíž si jejich vyřešení stačí naplánovat. V posledním kvadrantu zbývají činnosti nedůležité a nenaléhavé, tedy aktivity, které zbytečně zabírají čas, můžeme si pod nimi představit třeba scrollování TikToku. A ty by se na základě tohoto principu měly jednoduše smazat.

POZORNOST: JAK PŘEMLUVIT NÁŠ TIKTOK

BRAIN K SOUSTŘEDĚNÍ?

Pokud vaši produktivitu ruší neustálé cinkání zpráv, chuť na kávu nebo nutková potřeba dívat se na dvacetisekundová videa koťátek a vy se nezládáte plně koncentrovat, možná vám sedne některý z následujících tipů. Ty jsou totiž založené na časovém ohraničení jednotlivých činností a na krátkém relaxu mezi nimi.

POMODORO

Pomodoro, asi nejnámější technika určená ke zlepšení koncentrace, je postavena právě na rozdělení práce do kratších časových úseků. Obecně uznávaný postup této techniky vypadá takto:

1. Vyberte si úkol, který musíte splnit (třeba napsání plenárního projevu), a udělejte vše pro zlepšení soustředění (připravte si dostatek vody, ať pro ni nemusíte chodit, vyvětrejte, pusťte si smooth white, pink and brown noise, pokud vám to vyhovuje atd.).
2. Na splnění úkolu aktivně pracujte 25 minut a pak si dejte 5 minut dlouhou pauzu.
3. Tento cyklus opakujete čtyřikrát a po čtvrtém opakování si udělejte delší pauzu. Ta by měla trvat 15 až 30 minut.

Je možné, že vám práce v tak krátkých intervalech nebude vyhovovat. Proto se nebojte si je upravit podle vaší osobní potřeby. Klíčem k úspěchu je však pravidelné střídání přesně vymezených časových úseků práce a odpočinku.

TIMEBOXING

Poslední metodě, kterou vám představíme, se říká timeboxing a spočívá v rozdělení práce na menší časové úseky, do nichž se zasadí jednotlivé činnosti a mezi něž se vloží kratší přestávka. Můžete si to představit jako školní rozvrh - 45 minut práce a 10 minut přestávka. Komplikace mohou vzniknout, pokud úkol za daných 45 minut nestihnete a po pauze na vás čeká úkol jiný. Nevěšte hlavu, zkrátka resty zařadíte do „rozvrhu“ na druhý den.

Opět bychom rádi zdůraznili, že se nejedná o univerzální postup, který sedne každému, a že čas na práci a přestávky si musíte vymežit podle svých potřeb a možností.

ZÁVĚR

Jak se říká, opakování je matka moudrosti, proto vám raději připomeneme, že možná budete muset zkoušet, zkoušet a zkoušet, než najdete tu pravou metodu nebo dokonalý poměr mezi aktivitou a pauzami. Nebojte se ani kombinovat a experimentovat. A kdo říká, že právě vy nepřijdete s nějakým originálním přístupem, který pak budou (tak jako třeba pomodoro) zkoušet lidé po celém světě?

Poznámka: Tento text byl napsán za využití metody timeboxing. :)

BARBIE V GEOPOLITICKÉM SVĚTĚ

MAREK ŠTEFKA
redaktor

Tahle Barbie úspěšně čerí vody mezinárodních vztahů. Jeden z nejočekávanějších filmů tohoto roku je již nějakou dobu v našich kinech. V některých zemích jsou však přepisovány jeho dialogy, vyškrtávány scény a odkládány premiéry. Jiné státy považují tuto růžovou senzaci za natolik pobuřující, že dokonce plošně zakázaly promítání tohoto snímku. Čím to je, že se tato letní komedie stala středem kulturních válek a nevyřešených mezinárodních sporů? Právě na tyto otázky se vám pokusí odpovědět následující odstavce.

Většina z nás nejspíš zaznamenala kulturní fenomén Barbieheimer, a možná dokonce i některý film, či oba z nich viděla. Ale pro ty z vás, kteří Barbie neviděli, je zde krátké spoiler free představení snímku. Jedná se o komedii režisérky Greta Gerwig, v hlavních rolích s Margot Robbie a Ryanem Goslingem. Příběh sleduje jednu z Barbie žijících v Barbie-landu, která každý den prožívá svůj dokonalý den, a to až do té doby, kdy se vše změní a protagonistka si začne procházet existenční krizí. Film se svým svébytným způsobem kriticky vyjadřuje ke stavu současné společnosti a jejímu patriarchálnímu uspořádání a akcentuje mnohá veskrze feministická témata. Jeho světová premiéra se uskutečnila v Los Angeles 9. července, v českých kinech pak proběhla 21. července.

CENZURA A ODKLADY NÁRODNÍCH PREMIÉR

Ne všechny země světa nechávají kreativnímu obsahu jeho původní podobu. Některé země, primárně z náboženských důvodů, přistupují ke kontrole a případně úpravě, aby tak, dle svých slov, chránily své občany.

Jednou ze zemí, která se rozhodla promítání Barbie pozastavit, je Pákistán. Cenzoři v tamní provincii Paňdžáb film den po jeho uvedení, tedy 22. července, stáhli z kin za účelem přezkumu. Hlavním důvodem bylo údajné zobrazování a propagace homosexuality ve filmu. Snímek byl poslán na kontrolu cenzorským úřadům v Dubaji a nakonec byl 1. srpna schválen a jeho promítání bylo znovu povoleno.

V mnoha zemích Blízkého východu pak byla premiéra filmu posunuta až na poslední srpnový den. Vox Cinema, distributor filmu pro daný region, následně uvedl, že film bude promítán již od desátého srpna. Oficiální důvod pro odsun premiéry uveden nebyl, avšak předpokládá se, že mezi důvody patří především obsazení trans herečky do jedné z rolí Barbie a některé dialogy mající podtext odkazující na LGBTQ+ komunitu. Některé státy jako Kuvajt či Alžírsko dokonce kvůli údajné propagaci homosexuality film zakázaly úplně.

LINIE DEVÍTI ČAR

Asi nejzávažnější kontroverze celého filmu je geografického charakteru. Ve filmu se v rámci jedné ze scén objeví mapa, která má znázorňovat cestu Barbie z jejího plastového domova až do skutečného světa. Mapa je zcela zjevně zkreslená a nemá za cíl vypadat příliš realisticky. To však některým státům nezabránilo v tom, aby si právě tuto mapu interpretovaly jako nebezpečí pro svou národní suverenitu.

První ze zemí, ve které tato mapa vzbudila silné emoce, je Vietnam. Tamní ministr kultury na počátku července oznámil, že film se v zemi nebude promítat, a to kvůli údajnému zobrazení Linie devíti čar. To je označení pro řadu několika nespojitých linií v Jihočínském moři, které ukazují nároky Čínské lidové republiky v této oblasti. Podle daných linií by měla Čína mít kontrolu až nad 90 % této vodní plochy. To je však zcela nepřijatelné pro další země v regionu, které rovněž mají dle mezinárodního práva nárok na svou část vod tohoto moře – jedná se především o Vietnam, Filipíny, Malajsii, Brunej a Indonésii. Pro Vietnam, kde je silný anti-čínský sentiment součástí státní propagandy, je proto vyobrazení mapy, která jen připomíná snahy Pekingů o legitimaci svých nároků na Jihočínské moře, naprosto nepřijatelné. Čínský ministr zahraničí reagoval na krok Vietnamu vyjádřením lítosti nad tímto zákazem a zdůraznil, že problém Jihočínského moře by neměl bránit standardní kulturní výměně.

Druhou zemí, jež měla výsostný problém s mapou, jsou pak již výše zmiňované Filipíny. V tamní horní komoře parlamentu se někteří nezávislí senátoři jako Francis Tolentino snažili prosadit celostátní zákaz filmu kvůli údajnému zobrazení avizovaného teritoriálního problému. Opozice protestovala a argumentovala tím, že film je přece dílem fikce a neměl by být kvůli mapě zakázán. Tamní Rada pro hodnocení a klasifikaci filmů a televize (MTRCB) se nakonec usnesla, že nevidí žádný důvod pro zakázání filmu, jelikož mapa je očividně záměrně „karikovaná“ a zkreslená a nelze prokázat záměr tvůrců o vyobrazení Linie devíti čar. Rada však požádala společnost Warner Bros., aby pro tamní uvedení filmu rozmazala čáry na mapě, a tím zamezili dalším možným kontroverzím.

KULTURA

Společnost Warner Bros. odpověděla na situaci prohlášením, ve kterém se vymezila proti političnosti mapy. Dle jejich vyjádření má mapa představovat mapu světa namalovanou dítětem, která znázorňuje jen cestu Barbie do skutečného světa, a to je jediný význam čáry, jež se mapou prolíná.

ZÁVĚR: BARBIE JAKO KULTURNÍ FENOMÉN

Barbie doprovází různé kontroverze, v neposlední řadě i obvinění ze sexuálního obtěžování jedné z interpretů podílejících se na soundtracku filmu. Kulturní fenomény mívají téměř vždy tendenci nějaké kontroverze vytvářet a tvůrci tohoto snímku s mnohými z nich počítali, avšak nedokázali odhadnout zdaleka všechny - ale i přes všechny zásahy cenzorů a snahy o zakázání filmu se jedná o jedinečný snímek, který rozhodně stojí za zhlédnutí.

Barbie během prvního víkendu v kinech pokořila hranici obratu jedné miliardy dolarů a Greta Gerwig se tak stala první režisérkou, které se něco podobného podařilo. I díky roky připravovaným partnerstvím a dosud nebývalé mediální kampani se z Barbie stal kulturní fenomén tohoto léta, který láká diváky po celém světě a má obrovský vliv především na mladou generaci. Což - jak je vidět z kroků, na které jsme v článku poukázali - se ne vždy musí líbit těm mocným.

NOVINKY ZE SVĚTA A CO SE DNES UDÁLO

VÍT POŘÍZ
redaktor

TRUMP ČELÍ TŘETÍ OBŽALOBĚ

Obvinění Donalda Trumpa přicházejí jako na běžícím páse, a proto jen málokoho zarazilo, když 7. srpna vyšel třetí díl téhle tragikomické série. Nicméně toto obvinění se od ostatních určitým způsobem liší. Narozdíl od předchozích případů (první se zabíral falšováním bankovních záznamů ve snaze skrýt úplatky pro pornoherečku Stormy Daniels, druhý přechováním tajných dokumentů) může tento nadobro utnout Trumpovo usilování o Bílý dům. V ústavě USA nestojí nic ohledně kandidatury člověka odsouzeného pro trestný čin, a Trump by tak teoreticky mohl kandidovat na prezidenta i zpoza vězeňské cely. Je zde však jedna výjimka - kandidát nemůže být obviněn z trestného činu podněcování vzpoury. Přesně toho se nejnovější obvinění týká, konkrétně pak Trupovy role v útoku na budovu Kapitolu 6. ledna 2021. Finální verdikt má zaznít v příštím roce, přičemž Trumpovi právníci se jeho vynesení snaží urputně pozdržet až do doby konání dalších prezidentských voleb v roce 2024. V takovém případě by došlo k bezprecedentní události - rozhodnutí o Trumpově vině nebo nevině by bylo ve své podstatě přímo svěřeno do rukou amerických voličů.

PŘEVRAAT V NIGERU - ZÁPADNÍ AFRIKA NA

POKRAJI REGIONÁLNÍHO KONFLIKTU?

Po vojenských převratech v sousedním Mali (2020) a Burkině Faso (2022) představoval Niger donedávna poslední baštu Západu v africkém Sahelu. Evropské a americké jednotky odtud podnikaly operace proti islámským radikálům a pomáhaly cvičit místní armádu. S tím vším může teď však být konec. Demokraticky zvolený prezident Mohamed Bazoum byl svrhnut prezidentskou stráží, údajně mimojiné z důvodu nedostatečného potlačování teroristických skupin, a v zemi bylo nastoleno nové vedení. Zda se bude nová vláda snažit o zachování vztahů se Západem, nebo se vydá cestou Mali a vsadí na Rusko, ukáže čas. Jisté zatím ale je, že vliv Moskvy v zemi posiluje a dezinformační kampaň jede na plné obrátky. V následující době však čekají Niger daleko větší výzvy než souboj velmocí o vliv. Hospodářské společenství západoafrických států se zavázalo použít vojenskou sílu, nevrátí-li pučisté zemi do rukou bývalého vedení. V reakci na to se Mali a Burkina Faso zavázaly jít v případě takové intervence nigerské vládě na pomoc. V oblasti tak čím dál

tím víc vře hrozba regionálního vojenského konfliktu a paradoxně ze situace těžší nejvíce skupiny, kvůli kterým celé povstání začalo - islámští radikálové.

NOVÝ OBJEV SLIBUJE REVOLUCI V ELEKTRONICE, ODBORNÍCI JSOU ALE SKEPTIČTÍ

Představme si nabíječku na telefon. Odpojíme ji ze zásuvky, ale elektřina uchovaná v nabíječce bude proudit dál. Dokonce pokud do ní nepřipojíme žádné zařízení, které by elektřinu spotřebovalo, bude schopna takto proudit až několik let. Zní to jako perpetuum mobile, jde však o reálný jev - takzvanou supravodivost. Ačkoliv tato technologie připomíná utopické scénáře z hollywoodských sci-fi filmů, je již dlouhé roky užívána v praxi, a to od magnetických rezonancí až po levitující magnetické vlaky Maglev. Největším problémem ale zůstává provozní teplota - stávající technologie fungují jen při teplotách kolem -100°C, a je proto nutné je při provozu chladit kapalným dusíkem. Průlom by mohl představovat nově objevený materiál LK-99. Korejští vědci, kteří za objevem stojí, tvrdí, že byli schopni pozorovat zmíněné vlastnosti i při pokojové teplotě. Experti však stále zůstávají skeptičtí. Odpovědi přinese dodatečný výzkum v následujících týdnech.

RUSKO HODNOTILO STAV LIDSKÝCH PRÁV

VE SVĚTĚ, ČESKO BOHUŽEL NEPROŠLO

Ruské ministerstvo zahraničí nedávno vydalo na twitteru zprávu hodnotící stav lidských práv v Česku. V zajímavém textu se lze například dočíst, že u nás dochází k degradaci médií nebo že Moskva má obavy o „stav svobody slova v Česku“. Paradoxně byla zpráva zveřejněna přesně v den, kdy ruská generální prokuratura označila za „nežádoucí“ ruskou televizi Dožď, jednu z posledních nezávislých médií v zemi. Třešničku na dortu pak dodává část kritizující ochranu práv dětí, a to hlavně v kontextu mezinárodního zatykače na Vladimira Putina, který ho viní z únosů ukrajinských dětí. Česká strana se mezitím hluboce kaje za své prohřešky. V reakci na zprávu české ministerstvo zahraničí připomnělo Rusku jeho válečné zločiny a na závěr doporučilo Moskvě „vypadnout“ z Ukrajiny.

CO SE DNES UDÁLO

Se začátkem září se pojí velice smutná kapitola historie, a to výročí německé invaze do Polska 1. 9. 1939. V brzkých ranních hodinách tohoto dne zaútočili němečtí vojáci bez varování na obrněné překladiště Westerplatte na severu země. Hitler původně předpokládal kapitulaci této pevnosti hned v den útoku, nepočítal však s houževnatostí polských obránců. Tváří v tvář desetinásobné přesile a náletům, bez naděje na záchranu nebo příjezd posil, pokračovali Poláci dalších sedm dní v urputné obraně Westerplatte. Tím se jim podařilo udržet hlavní německé síly a zabránit dalším útokům podél polského pobřeží. Po jejich zajetí bylo dokonce umožněno polskému velícímu důstojníkovi ponechat si svůj meč, jako symbol vyjádření úcty. Akt hrdinství polských vojáků byl v průběhu války inspirací pro četné partyzánské hnutí a i dnes představuje pro Poláky velký symbol národní pýchy.

VZTAH ČLOVĚKA K SOBĚ SAMÉMU

VILÉM NOVOHRADSKÝ

redaktor

Každý z nás udržuje mnoho vztahů. K přátelům, k rodině, k partnerům — ale také k sobě. Náš vztah k sobě pak definuje, jak se prezentujeme zbytku světa a jak se chováme k ostatním. Společnost má zase nějaký pohled na člověka jako entitu a určitým způsobem se k němu chová. Stejně tak národy, státy i jednotlivé subkultury mají svůj názor na sebe samé i na ostatní. V průběhu ročníku budete moct v Chronu nahlédnout do mnoha různých témat spojených se vztahy, a to ve všech jejich podobách.

Jak mění umělá inteligence náš vztah k sobě samým? Prakticky každý den se k nám dostávají nové ukázky schopností AI ve všech možných oborech — konverzace, předpověď počasí, automatizace výroby... Obzvláště znepokojující jsou pro mnoho lidí tvůrčí schopnosti programů jako ChatGPT či DALL.E. Okolo nich se množí kontroverze kvůli narušování autorských práv lidských umělců a kopírování jejich tvorby — AI takzvaně fušuje lidem do řemesla. Nejedná se však o žádnou novinku, vždyť roboti nahrazují lidi v továrnách už posledních několik dekád. Ale poprvé ohrožují i ryze kreativní odvětví, ve kterých se po tisíciletí realizoval pouze člověk. Jsou dovednosti AI prodlouženou rukou lidské geniality, která je schopna vytvořit si komplexní nástroje, nebo důkaz autonomie těchto stvoření? Je dílo AI stále naším dílem, nebo se z něj stává rovnocenný rival lidského umění? V dnešní době se zdá, že jednotlivé umělé inteligence získávají schopnost vyrovnat se “ve svém oboru” člověku, nebo jej dokonce překonat — ať už kvalitou, nebo cenou. Jak mají tedy lidé nahlížet na entitu, kterou stvořili, ale sama je už dost možná překonala?

Jde zájem a prospěch lidstva vždy proti prospěchu přírody, nebo můžeme najít cestu k vzájemnému soužití? Má se člověk vidět jako nadřazený pán tvorstva, nebo jen jako “inteligentní zvíře”? Pomocí inteligence a technologií se zvládneme adaptovat na prostředí lépe než jakýkoliv jiný druh, ale šesté masové vymírání nás ohrožuje stejně jako zbytek planety. Otázka, jak lidstvo vidí vztah sebe a přírody, je skrytě klíčová pro řešení klimatické krize. Odpověď na ni rozhoduje o tom, jestli zasáhneme, až když katastrofy začnou ohrožovat naše vlastní živobytí a blahobyt, nebo nám záleží i na zbytku planety. A můžeme se vůbec zachránit bez celkové změny naší perspektivy?

Jaký vztah mají lidé k ostatním lidem ve společnosti, ve které žijí? Záleží jim na spokojenosti a blahobytu svých spoluobčanů? Jsou ochotni starat se o ty méně šťastné, výstřední, nemocné? Vítají mezi sebe i ty nepodléhající normám společnosti — menšiny, cizince? Co lidi sjednocuje a rozděluje?

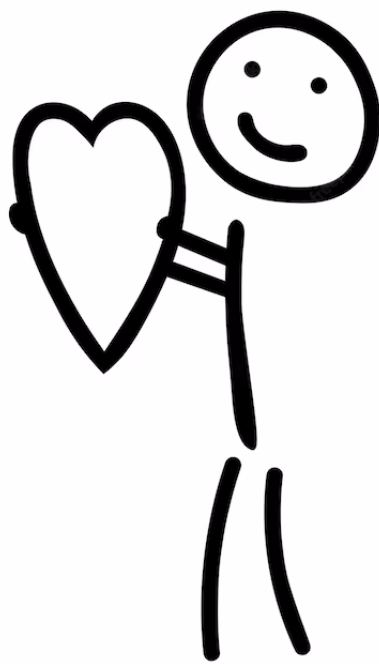
Existují doopravdy nepřekonatelné propasti ve společnosti? Autoritářské režimy a nacionalistické strany zcela vědomě podkopávají koncepty základních lidských práv a odlidšťují marginalizované skupiny za účelem zisku politického kapitálu. Proč a jak funguje tato strategie? Jak s ní bojovat?

Jaký vztah mají lidé k jiným lidem? Proč se některé národy nenávidí a s jinými se přátelí? Proč celé státy a jejich zastupitelé brojí proti příslušníkům svého druhu na mezinárodní úrovni? Které konflikty a myšlenkové proudy vytvořily současnou geopolitickou situaci světa? Imperiální státy dodnes vykreslují svůj národ jako nadřazený ostatním i mezinárodnímu společenství a dohodám, dávají mu přirozené právo vládnout světu a snaží se urvat si pro sebe co největší kus území či bohatství.

Má člověk objektivní vnitřní já, nebo existuje jen jeho vnitřní přesvědčení o sobě samém, které vychází z toho, jak ho vnímá společnost a jak se k němu chová? Máme jasnou identitu uvnitř sebe, nebo závisí na tom, jak vidíme, že se k nám společnost chová? Jaký vztah mají lidé ke svému tělu, mentalitě, identitě? Co když okolí přirozenost daného člověka nepřijímá? Existuje něco jako “normální člověk”? Pro zapadnutí do společnosti sobě podobných musí člověk být něčím výjimečný — všichni ostatní také jsou.

Je tedy člověk stále pánem všeho tvorstva, nebo jej překonalo jeho vlastní dílo? Přizpůsobil si svět k obrazu svému, nebo nakonec zahyne svou vlastní rukou? Drží se nad ostatními, nebo nedokáže překonat ani své vnitřní demony? Těchto několik odstavců vám nastínilo širokou škálu témat, která spadají pod tematiku vztahu člověka k sobě samému a světu kolem něj. Jak vidíte, naše redakce si bude moct vybrat z mnoha různých tematických okruhů. Není vyloučeno dokonce ani to, že nás napadne i něco z úplně jiného soudku. Doufáme, že vás tento koncept stálého tématu zaujal a že se na Chron XXIX. ročníku Summitu těšíte tak moc jako my v redakci!

VZTAH SVĚTA K ČÍNĚ. MADE IN CHINA

JANA STAŇKOVÁ
redaktorka

POD ROUŠKOU SMOGU

Když se řekne Čína, většině z nás se nejspíš vybaví mlhavá představa přelidněného velkoměsta plného budov s nápisy, jež nejsme schopni přečíst, společně s monstrózními továrnami. Ty způsobují v onom městě extrémní smog a znečišťují i to málo, co zbylo z životního prostředí. Nebo si matně vzpomene na hodiny dějepisu a útržkovité znalosti; od Velké čínské zdi až po masakr na náměstí Nebeského klidu. Možná se nám ale taky vybaví náš mobil, TikTok nebo jakýkoliv domácí spotřebič s nápisem Made in China.

Přestože se může zdát, že je Čína daleko — jak kulturně, tak geograficky — díky dnešnímu globalizovanému světu její vliv nelze opomenout a nejspíš je mnohem blíže, než si myslíme či jsme ochotni si připustit. Možná že tyto naše prvotní asociace vypovídají o vnímání Číny i o našem vztahu k ní. Je to pro nás jen vzdálená země, ze které pochází většina věcí, co vlastněme? Země, již tak úplně nerozumíme, ale zároveň tušíme, že bychom se před ní měli mít trochu na pozoru?

Jaké jsou tedy vlastně naše vztahy s Čínou? Jaký má Čína vztah se světem a jak se navzájem ovlivňujeme?

ČÍNA

Začneme zevnitř. Čínou samotnou. Čínská lidová republika, jak zní její oficiální název, není demokratickou zemí. Ve státě, který své občany škatulkuje do skupin na základě kreditového systému a jež zneužívá moderních technologií (snad ještě hůře než scénaristé nové série Black Mirror, rozhodně nevládne demokracie. Čína páchá genocidu na muslimské minoritě Ujgurů a i v předchozím roce se podle dat Amnesty international umístila v čele tabulky zemí s nejvíce odsouzenými k trestu smrti. Občas se sice může zdát, že se svým nastavením, v němž se snaží skloubit komunismus s kapitalismem, přibližuje způsobu života blízkému evropské či americké kultuře. To je ale pouze iluze. Tu rozbíjí kupříkladu fakt, že většina obyvatel čínského venkova žije v chudobě a celá Čína je pod přísnou cenzurou, zahrnující třeba i vypnutí některých sociálních sítí.

VE STŘETU ZÁJMŮ

Zároveň je však Čína ekonomickým gigantem, na jehož surovinách a exportu je závislá většina světa. To staví Čínu na pomyslnou hranici, na níž bilancuje mnoho států. Ty bruslí na tenkém ledě. Podporovat Taiwan, ale vlastně ho neuznat. Odsuzovat zásahy čínské vlády proti studentským protestům v Hongkongu, ale zúčastnit se olympiády. Považovat za nepřipustné omezování lidských práv, ale pod rouškou „ekonomické diplomacie“ domlouvat investice.

Svět jako kdyby se nemohl rozhodnout, jestli v Číně vidí více hrozbu, nebo nutného (ekonomického) spojení. Většina světa tak balancuje mezi tím, zda Čínu vnímat jako jakési nucené strategické partnerství v asijském regionu, či jako bezpečnostní riziko, se kterým není radno si zahrávat.

NAPĚTÍ, DRAMA, AKCE

Ambivalence diplomatických vztahů vůči Číně je zcela zjevná, ať už se podíváme na vztahy Číny třeba s USA či s Evropou. To samozřejmě není celý svět, avšak mimo asijský region se jedná o jedny z nejdůležitějších aktérů světové politiky. A v tomto „vztahovém trojúhelníku“ nechybí nic – ani napětí, ani drama, ani akce. Příkladem napětí z poslední doby může být třeba vyostřené diplomatické jednání mezi Čínou a Spojenými státy, kdy USA odsoudily rozmach a až podezřele urputnou aktivitu čínské armády v Tchajwanském průlivu a Jihočínském moři. Pokračující roztržkou je také spor o výrobu čipů – Washington se snažil omezit Číně přístup k výrobě mikroprocesorů. Odvetou Číny se zase stal omezený export strategických surovin k výrobě čipů. Na této situaci je zjevné, že roztržky mezi státy jsou ve 21. století ovlivněny sporem o moderní technologie. Akční jsou při těchto, a nejen těchto, rozporech všichni; rozhodně se nedá říct, že by vztahy s Čínou byly klidné a předvídatelné.

Tak nějak chápeme, že je Čína rizikem, ale zároveň nejsme schopni se od ní zcela odstříhnout. Tušíme, že vztahy s ní nejsou ideální, avšak je pro nás obtížné udělat změnu.

Vztah světa k Číně je tedy tak trochu MADE IN CHINA.

PST! DÁVAJÍ FOTBAL, HOLKY HRAJÍ O VŠECHNO!

MICHAELA STAŇKOVÁ

redaktorka

Rekordní rozpočet, rekordní sledovanost, rekordní tržby. Překvapivá vyřazení, jedinečné šance, outsiderky vystoupivše ze stínů. Sledovanost, pozornost, nevídaná podpora. Otázky genderové, socio-ekonomické, politické, náboženské... Historicky deváté Mistrovství světa ve fotbale žen pod hlavičkou FIFA mělo takřka všechno. A především ukázalo širšímu publiku, o čem všem ženský fotbal je a může být — že vůbec nekončí u samotné hry, že “holky” kopou o mnohem víc než o trofeje a že stojí za to se koukat, i když vás sport zas tak úplně nebere.

“LÉTO PLNÉ ŽENSKÉHO FOTBALU”

Mezi 20. červencem a 20. srpnem letošního roku se odehrálo něco opravdu velkého, něco přelomového. Konalo se Mistrovství světa v ženském fotbale, které svět nepřehlížel, ale skutečně sledoval. Řekla bych, že bylo až složité se mu vyhnout — například ve vyhledávači Google je vždy těžké se udržet a místo zdárného nacvakání dotazu nekliknout na zajímavé a svůdné grafické zpracování loga připomínající ten či onen významný den. A společnost Google o tom dobře ví. No a ta se tento mocný lapáč pozornosti rozhodla věnovat Mistrovství světa ve fotbale žen. A to na celý měsíc jeho konání.

Kliknutím na usměvavé kopačky jste se tak dostali k výsledkům zápasů, statistikám a mohli jste živě sledovat, jak nejhvězdnější týmy se sponzory v zádech v duelech s hráčkami z rozvojových států padaly z turnajového pavouka. Google Pixel navíc před vypuknutím turnaje sestavil vlastní ženský tým Google Pixel FC pověřený úkolem odstranit kvalitativní i kvantitativní rozdíly v mediálním pokrytí mužského a ženského fotbalu.

Enormně vzrostl i zájem o vysílací práva, a dokonce i s českou veřejnoprávní televizí jsme prožili “léto plné ženského fotbalu”, kdy ČT sport živě odvysílala 25 z celkových 64 zápasů. Častěji vycházely články mapující průběh turnaje a oproti předchozímu mistrovství světa ve Francii v roce 2019 bylo i v Česku cítit, že lidé o konání šampionátu alespoň vědí. Ženský fotbal byl tak nějak všude.

PROČ NAJEDNOU TOLIK “POVYKU”?

Je dobré se ptát, proč je kolem ženského fotbalu najednou tak rušno — a to třeba i v USA nebo Austrálii, kde se na ženský fotbal pohlíží naprosto jinak než ve střední a východní Evropě a hráčky jako Alex Morgan nebo Sam Kerr jsou brány za národní hrdinky, píší se o nich knihy a děti

v jejich dresech šílí při každém skórovaném gólu.

Velkou měrou k tomu přispěl postoj pořadatele FIFA, jenž několikanásobně navýšil rozpočet a zkvalitnil PR kampaň. Ve svém prohlášení dokonce stanovil, že příští mužský a ženský šampionát budou ve všech ohledech “equal”, tedy i co do rozpočtu. Velká věc.

“VELKÁ VĚC” NAPŘÍKLAD PROTO, ŽE I NA LETOŠNÍM ŽENSKÉM SVĚTOVÉM ŠAMPIONÁTU SI JEHO VÍTEŽKY ZE ŠPANIĚLSKA ODNESLY JAKO VÍTEŽNÝ BONUS MÉNĚ PENĚZ, NEŽ ZÍSKAL MUŽSKÝ TÝM NA MISTROVSTVÍ SVĚTA V KATARU 2022 JAKO BONUS ZA START V OSMIFINÁLE. A LETOŠNÍ ROZPOČET BYL PĚTINÁSOBNÝ OPROTI PŘEDCHOZÍMU MS VE FRANCII. V ROCE 2028 MAJÍ BÝT VŠECHNY ROZDÍLY ZAHLAZENY.

Waleský mužský národní tým se vzdal části svých honorářů ve prospěch vyšších odměn pro jejich ženský “nároďák”. Ženskému národnímu týmu USA, který narozdíl od toho mužského světový šampionát čtyřikrát vyhrál, se v roce 2022 po neúspěších u soudů podařilo uzavřít kolektivní smlouvu s Americkou fotbalovou federací o rovnoměrném rozdělování odměn.

Ale stále je tu ono “proč” - proč nyní, proč tolik, proč vůbec?

PROTOŽE SI TO ZASLOUŽÍ.

Jednoduchá odpověď, již by ale odvětil* a snad každý*á, kdo o ženském fotbale a dění kolem něj alespoň něco ví. Ženský fotbal si totiž nese břímě ženského sportu, tedy že mu někdo po celou dobu jeho existence tzv. háže klacky pod nohy.

Přestože se počátky ženského fotbalu na přelomu 19. a 20. století nesly v nadšení a jeho velké oblíbě především v Anglii, ve 20. letech 20. století se situace změnila. Anglická fotbalová asociace usoudila, že fotbal je pro ženy vysoce nevhodný, zakázala jim hrát na ligových trávnících a tím znemožnila profesionalizaci ženského fotbalu a na téměř 50 let zamezila jeho vývoji. Důvod? Vysoká obliba mezi fanoušky a strach z ženské emancipace. Život je paradox a Angličanky nyní dominují nejen evropskému, ale i světovému fotbalu.

Když už ženy hrát směly, potýkaly se (a mnohdy stále potýkají) s podceňováním, sexismem, nevybíravými komentáři ohledně jejich vzhledu nebo bodyshamingem. Svět ženského fotbalu byl (je) podfinancovaný a podmínky neuzpůsobené ženským otázkám — typicky menstruaci či mateřství.

Možná proto, že proti fotbalistkám stál vždy větší protivník, než byly samy sobě navzájem, je ženský fotbal více než ten mužský propojený s politikou a společenskými otázkami. A možná i proto vytváří inkluzivnější a pestřejší prostředí — vzpomeňme legendární proslov Megan Rapinoe po obhájení titulu mistryň světa týmem USA v roce 2019.

Trhaly se rekordy, psala se historie

- **největší MS žen v historii — turnaje se účastnilo 32 států, o osm více než předchozího MS konaného ve Francii v roce 2019**
- **největší byl i co do rozpočtu — letošní rozpočet na ženský šampionát byl “jen” čtyřikrát nižší než na ten mužský odehraný v Kataru v roce 2022**
- **poprvé se konal na jižní polokouli, přičemž prvně jej hostily dva státy (Austrálie a Nový Zéland)**
- **Nouhaila Benzina (Maroko) jako první hráčka odehrála na MS žen zápasy v hidžábu**

PROTOŽE SE TO VYPLATÍ.

Ženský fotbal prošel jinou cestou a od mužské hry se liší. Není však horší, je jiný. Jak se ale ukázalo, má potenciál si na svou hru vydělat. Protože svět se nejen díval, ale i nakupoval.

Již před začátkem letošního turnaje bylo jasné, že návštěvností překoná své předchůdce, když několik dní před zahájením prodeje vstupenek historicky poprvé překročily hranici 1,5 milionu. První zápas hostující Austrálie proti Kanadě se měl hrát na stadionu pro čtyřicet tisíc diváků. Zájem byl ale tak obrovský, že organizátoři utkání přemístili na stadion s dvakrát tak velkou kapacitou. A ta byla téměř naplněna.

Podobný “boom” zaznamenali i prodejci merchandisingu a například dresů australských hráček se jen během tohoto roku před zahájením šampionátu prodalo více, než kolik se prodalo dresů australského mužského týmu během celého roku 2022, v němž se mimo jiné konalo i mužské mistrovství světa.

A jelikož je vrcholný sport také byznys, je tento fakt o to důležitější. A to jak pro sponzory, tak pro samotného pořadatele FIFA. Ten si spočítal, že když ženský fotbal podpoří, vrátí se mu to nejen finančně, ale i marketingově. Snadno tak zahladí osm předchozích enormně podfinancovaných mistrovství.

S robustnější podporou roste kvalita a s kvalitou diváctvo. Dle expertů lze kvalitativní posun vůči dřívějším světovým šampionátům dobře sledovat například u dovedností brankářek, což jsme ovšem mohli sledovat v přímém přenosu třeba v osmičlíně mezi USA a Švédskem, které bylo spíše soubojem titánek Zečiry Mušović a Alyssy Naeher v branách (highlights tohoto zápasu rozhodně stojí za zhlédnutí). Více diváctva přináší více peněz a více peněz přináší... Vždyt to znáte.

Rozvoj ženského fotbalu se prostě vyplatí. A navíc pak třeba utichnou ty nepříjemné hlasy, které pořád něco požadují.

PROTOŽE GENDEROVÁ NEROVNOST PROSTĚ NEDÁVÁ SMYSL.

Ano, ani ve sportu. Ženské sportovkyně jsou nuceny neustále něco dokazovat a vyvracet “silné” argumenty těch, kteří nastavovali pravidla (ano, povětšinou mužů). Od přesvědčení, že je sport pro ženy zcela nevhodný, že jejich úlohou je rodit a vychovávat vrcholové sportovce (muže) na počátku 20. století, přes postoje “žena patří do kuchyně a do postele” v letech 70., jsme se dostali k argumentům, že ženy nejsou dostatečně rychlé, dravé či technicky zdatné.

Podobným názorům o technické zdatnosti fotbalistek skvěle kontruje francouzská reklama la Compil des Bleues (na kterou určitě koukněte), ale také průzkumy mapující sledovanost a oblíbenost ženského sportu. Z nich vyplývá, že dotazovaným “nedostatečná” rychlost nebo dravost nepřekáží a o ženský sport zájem mají. Překážkou je naopak jeho nedostatečné mediální pokrytí a (ne)přístupnost.

To se však mění a měnit se bude. A třeba se během pár let ženský fotbal dostane do podobné pozice, jakou si vydobyl ženský tenis, a důstojně ohodnocené fotbalistky budou hrát *prostě jenom proto, že to lidem přináší radost.*

NA RŮŽÍCH SE ZATÍM ODESTĚLÁ

Ženský fotbal roste, trhá rekordy a je to skvělý posun. Není to ale proto, že šel zrovna nějaký vlivný muž kolem a všiml si precizních atletek. Je to proto, že hráčky nejsou zticha a s jejich týmy a asociacemi se bijí i v jednacích sálech, soudních síních nebo veřejném prostoru. A vyhráno zatím není.

“Play until they can't look away”, jak zní heslo sponzora šampionátu společnosti Adidas, je pravděpodobně mantrou většiny hráček a jejich týmů. I když je dnes docela jisté, že pomyslní “oni” už zrak odvracet nemohou a snad ani nechťejí, přehlížení, podceňování a nerovnost jsou stále nesnesitelně přítomné. Příkladem může být nesrovnatelně různé odměňování žen a mužů v ligové a klubové sféře — je běžné, že si hráčky v prestižních národních soutěžích vydělají za celý rok tolik, kolik jejich mužští kolegové za týden.

ZKRESLENÍ POHLEDEM ROZVINUTÝCH STÁTŮ

Letošní šampionát přinesl možnost osmi novým týmům probojovat se na ono velké klání. Toho využil i výběr hráček Haiti, které překvapivě postoupily po výhře nad Chile. Překvapivě proto, že pochází z nejchudší země na severní polokouli, hlava haitského fotbalového svazu dostala doživotní zákaz působení ve fotbale za opakované sexuální obtěžování hráček, demokracie v tomto státě zažívá krušné časy a samy hráčky byly kvůli politické nestabilitě v zemi nuceny před šampionátem žít a hrát mimo svou domovinu. Debatovat o equal pay nebo zavedení tmavých dresových krafasů kvůli menstruaci je na Haiti naprostá sci-fi.

Debutovaly například i hráčky z Nigérie, Filipín nebo Maroka a jejich cestu turnajem v pozici outsidersek, které favoritkám způsobily mnoho vrásek na čele a slz v očích, bylo vzrušující sledovat. Opět ale pro hráčky těchto týmů je možnost, kterou jim FIFA dala, naprosto klíčová a boj za rovné odměňování žen a mužů je v danou chvíli mimo vesmír jejich problémů.

A PROČ BYCH NA TO MĚL* A KOUKAT JÁ?

Osobně mě baví pozorovat, jak se s rozvojem ženského fotbalu otevírá spousta ne-zas-tak-sportovních témat. Například vývoj ženských otázek, genderu, minorit, a dokonce víry a náboženství. Kdo kdy viděl hrát ženu fotbal na mistrovství světa v hidžábu? My a spousta muslimských holčiček, které uvěřily, že to je možné — letos poprvé.

S klidným srdcem použiji klišoidní výraz “píše se tu historie”, protože za mě dobře vyjadřuje, co se právě mnohým očím skryto děje. A podle mě stojí za to se rozkoukat.

A pak se i koukat — ať už v televizi nebo s koupeným lístkem na stadionu, kde hraje třeba česká ženská reprezentace. Ta si totiž respekt a podporu zaslouží taky.

PRED-PREDČASNO VOLEBNÝ ÚVOD DO SLOVENŠKEJ TRAGIKOMÉDIE

ADAM DIDECKÝ
šéfredaktor

Slovensko sa míľovými krokmi rúti do predčasných volieb, ktoré boli ohlásené po páde vlády Eduarda Hegera. Dátum 30. 9. by si mal zapísať každý Slovák, či už doma, alebo v zahraničí, ktorému aspoň trochu záleží na tom, či bude jeho krajina naďalej súčasťou Západu, alebo sa vráti o 30 rokov späť a stane sa satelitom zaostalej, autoritárskej, neslobodnej a terorizujúcej chiméry strýka Vladimíra a jeho Ruskej ríše. Slováci sa zas a znova, a ako to už v našej krajine býva - vždy, postaví pred volebné urny "kľúčových volieb" a budú rozhodovať o následníkovi dočasne povereného premiéra Ľudovíta Ódora. Poďme si teda predstaviť možných výhercov rulety s názvom voľby a alternatívy, ktoré by Slovensku priniesli.

Keďže nemám dostatočný rozsah nato aby som v tomto článku predstavil všetkých 24 kandidujúcich strán, vybral som len tie najdôležitejšie, najrelevantnejšie a v určitých prípadoch, bohužiaľ, aj najpopulárnejšie. Vynechám tak strany ako Pirátska strana - Slovensko, ktorá sa snaží byť náhradkou jej českej sestry, no nemá ani dostatočný program, ani lode, ani pirátov a už vôbec nie podporu od slovenského zväzu námorníkov. Slovenské Hnutie Obrody, ktoré sa až chorobne označuje za pokračovateľa práce a odkazu národného buditeľa Ľudovíta Štúra, no jeho predseda otvorene uznáva vojnového zločincina a prezidenta prvej Slovenskej republiky Jozefa Tisa. Hviezdnu rotu bezvýznamných strán ukončuje Komunistická strana Slovenska, ku ktorej nemám povedať čo viac, ako to, že jej kandidátku z 10% tvoria podnikatelia a živnostníci. Paradox sám o sebe.

Presuňme sa teda na to zaujímavejšie, na ten skutočný boj, na tých, ktorí môžu zamiešať kartami. Jednotlivé strany som rozdelil do dvoch kategórií. Tou prvou bude kategória strán, ktoré boli v poslednej vláde, ktorá zhodou náhod, samozrejme, že nie ich vinou padla. V druhej kategórii budú strany opozičné resp. strany, alebo osobnosti týchto strán o ktorých si väčšina vyspelej Slovenskej populácie myslela, že sú už len politickými mŕtvoly, no prvá kategória im pomohla vstať z mŕtvych.

BÝVALÁ VLÁDA ALEBO TRAJA KRÁLI A JEDNO UKRIŽOVANIE

Poslednú Slovenskú vládu koalíciu tvorili štyri strany, resp. dve strany a dve hnutia, z ktorých sa tri subjekty budú uchádzať o hlasy voličov aj v predčasných voľbách. Stranu Za ľudí, ktorá bola stranou bývalého slovenského prezidenta Andreja Kisku, doviedla po jeho odstúpení nová predsedníčka Veronika Remišová postupnými krokmi do záhuby. Ešte tesne predtým ako sa spojila s Igorom Matovičom zostala jedi-

nou členkou strany na jej kandidátnej listine a tak sa zo strany Za ľudí stala strana Bez ľudí a oficiálne bola pochovaná. Ostali nám teda traja králi, ktorí sa z pádu vlády vinia navzájom. Ku každému z nich som si pripravil pár slov na vytvorenie obrazu o koho vlastne ide a čo by pre Slovensko znamenal takže nech sa páči vyberte si svojho bojovníka.

Slovenský Oppenheimer so svojimi sociálnymi atómovými bombami, ktoré ničia slovenskú ekonomiku a profesionálny a vyštudovaný bojovník proti mafii Igor Matovič. V posledných voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky vyhralo hnutie OĽANO Igora Matoviča s 25 percentami hlasov. Prekvapilo to ľudí, komentátorov, novinárov, politických oponentov a aj samotných členov hnutia a ešte väčšmi jeho predsedu. OĽANO totiž v posledných prieskumoch pred voľbami dosahovalo len ťažko 7 percent. Tento volebný výsledok len potvrdil, že ľudia na Slovensku sa pri voľbách rozhodujú o tom koho budú voliť až v momente keď vstúpia do volebnej miestnosti. Teoreticky by som mohol vyhrať aj ja. Stačilo by aby som si založil hnutie s názvom Neobyčajní ľudia a Nepriatelia, predstavil program boja proti mafii, ktorej tu už má každý dosť, usporiadal pár demonštrácií pri slovenských a zahraničných sídlach korupčných politikov, pravidelne vykrikoval v parlamente a dal vyrobiť tričká Matovič postavil na nohy Fica. Mal by som 25 percent, vyhral voľby a po troch rokoch by mi padla vláda, lebo by som vlastne nevedel čo robím, lebo doteraz som len vykrikoval ako sa to robiť nemá a nie ako by sa to robiť malo.

Našťastie takéto ambície nemám a po tom čo sa Igor Matovič spojil so stranou Za ľudí a Kresťanskou úniou a vytvorili koalíciu, pri ktorej na to, aby sa dostali parlamentu budú potrebovať sedem percent, takéto ambície nemá už asi ani Igor. Sedempercentná hranica je pre neho utopická predstava, ktorá vďaka bohu pravdepodobne nebude prekonaná a Slováci sa nebudú obávať o smerovanie krajiny. Smerova-

SLOVENSKÁ VSUVKA

nie typu vyhodíme peniaze tam, dajme tým, zoberme týmto, LGBTI ľudia majú práv dost, nepridávajme im, mali by sa liečiť. No koniec koncov by takéto liečenie zaberali v inštitúciách miesta egocentrickým maniakom a neurotickým cholerikom a to predsa predseda hnutia chce.

Doživotný otec trinástich detí, monogamný manžel, novodobý sultán a silná ruka patriarchátu, ktorá sa v nepriaznivej situácii nebojí udrieť svoj hárem Boris Kollár. Už na začiatku musím povedať, že pri Borisovi neplatí pravidlo trikrát a dost, takže si nemôžeme byť istý, že pri ňom bude platiť trinásťkrát a dost. Žien behá po Slovensku ešte veľa a na prípravky na deti od charizmatického podnikateľa by sa nejedna nechala prehovoriť. Bývalý vekslák a kamarát bratislavského mafiánskeho bossa Juraja Ondrejčáka si založil stranu SME RODINA v roku 2015 a jej názov je viac ako výstižný. Naozaj sú tam všetci rodina, stoja pevne pri sebe, vždy podržia toho druhého a kvôli zárobku by zapredali aj diabla. V strane pôsobí samozrejme aj jeho brat a na Slovensku známy a kontroverzný "klan" Pčolinských.

Do predčasných volieb ide SME RODINA so sloganom SME NORMÁLNI. Kollár sám seba a hnutie označuje za tradičné a konzervatívne. No neviem čo je na trinástich deťoch s jedenástimi ženami konzervatívne, tradičné alebo normálne. Neviem čo je normálne ani na tom, keď niekto udrie ženu, o homosexuáloch sa vyjadruje ako o chorých ľuďoch, alebo blokuje reformu kľúčového paragrafu trestného zákona, vďaka ktorému unikajú väzeniu korupční politici. Boris Kollár je populistickým politikom, ktorý sľubuje ale neplní, je to podnikateľ telom a dušou a do politiky vstúpil len preto aby svoj majetok mohol zväčšovať a rozširovať. SME RODINA nie je o nič menšou hrozbou ako strany SMER či Republika, jej najväčšou výhodou je jej koalíčný potenciál – do vlády totiž Boris pôjde s každým na rukách koho uvidí možný zisk.

Ochranca spaľovacích motorov, bojovník ZA klimatickú krízu, verný priateľ rodiny Geissenovcov, príležitostný austrálsky rančér a človek, pri ktorom nikdy nepadne ani kvapka alkoholu na zmar Richard Sulík. Strana Sloboda a Solidarita, alebo po novom SASKA je jednou z najúspešnejších strán slovenskej politiky. Súčasťou parlamentu je totiž nepretržite už trinásť rokov, a zdalo by sa, že majú premyslenú taktiku, dobrý program a stabilných voličov, všetko do seba zapadá a do parlamentu sa dostanú znova, nemajú sa teda čoho báť. Jedine žeby nie. Richard Sulík sa totiž rozhodol pre tieto voľby "zmeniť hru" a tento výraz sa stal aj sloganom kampane strany, ktorú vedie politický marketér Marek Prchal. Prchal po desiatich rokoch ukončil spoluprácu s Andrejom Babišom a hnutím ANO, a keďže Slovensko dalo Česku Babiša, tak Sulík si asi povedal, že Česko by malo dať Slovensku aspoň Prchala.

Prchal teda prchal na Slovensko a jeho úlohou je zo SASKY urobiť stranu, ktorá bude bližšie mladým a bude konkurovať PS. Začalo sa to zmenou názvu, novým sloganom

a v neposlednom rade fotokampaňou na bilbordoch. Na nich však členovia strany pózujú ako veksláci, zloději, hackeri, záporné postavy zlých filmov, autičkári a bojovníci za voľnú obuv – Prchalov odkaz teda je cítiť, desať rokov sa v spoločnosti zlodějov pohyboval a starého psa novým návykom nenaučíš. SASKA teda stavila na zmenu, no až do volieb ostane prekvapením či strana podnikateľov, liberálov a samozvaných odborníkov, na túto zmenu nedoplatí a práve pre túto zmenu sa do parlamentu prvýkrát nedostane.

PROGRESÍVCI, NEONACISTI, POLITICKÉ MŔTVOLY, RUSKÍ KOLABORANTI, ZLODEJI

A KATOLÍCKY KONZERVATÍVCI

Progresívne Slovensko. Názov sám o sebe nič moc nehovorí. Čo je to progres? Pre niekoho je progres aj nadviazanie vzťahov s Ruskom a vystúpenie z EÚ (ale o tých až neskôr). "PSko", ako mu poddomácky hovoria všetci na Slovensku stojí na opačnom brehu spomínaného "východného progresu". PSko samo seba označuje za sociálno-liberálne, progresívne (pochopiteľne), pro-európske hnutie so zameraním na zelenú politiku. Všetky tieto názvy polichotia nejednému európsky naladenému Slovákovi, na ich kandidátke sa navyše objavujú občianski aktivisti, bojovníci za klímu, ekonómovia, odborníci, podnikatelia a stranu vedie podpredseda Európskeho Parlamentu Michal Šimečka. Tento krátky opis znie naozaj dobre priam až utopicky a ak by Šimečka vyhral voľby mohlo by Slovensku konečne začať svietiť na dobré časy. Ale ako pri každej utópii aj táto má jeden háčik. Hnutie v momentoch predstavuje až prílišný progres, na ktorý väčšina Slovákov zaseknutých v roku 2000, nie je pripravená. Dokáže síce osloviť mladých vzdelaných ľudí a študentov, no pri staršej vzorke populácie pokulháva. Navyše ako sa v posledných rokoch ukázalo Slováci si radi volia excentrických vodcov – Mečiar, Dzurinda, Fico či Matovič, no a chudák Šimečka pôsobí nanajvýš strnulým, nudným, zamysleným a pre mnohých až privzdelaným dojmom. Predsa len koho zaujíma, že má vyštudovanú Karlovku v Prahe alebo Oxford v Londýne – dôležitejšie je či vie zakričať, zmlátiť, vypiť, okradnúť či hádzať vinu na iných – to sú kvality hodné Slovenského vykupiteľa z biedy.

Pri PSku som spomenul "progres východného typu", poďme sa teda na neho pozrieť bližšie pri Slovenskej národnej strane (SNS). Už len z názvu strany cítiť silný nacionalizmus, konzervatizmus a odkaz na slovenskú minulosť a utlačanie národa ešte za čias Uhorska. Preto aby sa strana mohla volať Slovenská musí spĺňať určité kritéria – musí vyznávať hodnoty panslavizmu, alkoholizmu, anti-imigrácie a nenávisť voči Maďarom. Toto všetko sa na dennej báze plnilo ešte za čias bývalého predsedu Jána Slotu, ktorý šoféroval častejšie opitý ako Lewis Hamilton triezvy, no ich zárobky boli podobné, až nato, že tie Hamiltonove boli legálne. Ten neznášal Maďarov a Budapešti sa bežne vyhrážal tankami, aj keď s vtedajším počtom 22 kusov by sme obsa-

dili nanajvýš tak San Maríno. Po jeho odchode zasadol na stoličku nový predseda (pán kapitán) Andrej Danko. Ten okrem toho, že začal s armádnou revolúciou a hodnosť udelil sám sebe, začal aj s revolúciou slovenčiny a podľa jeho slov si to On naozaj užíva, on sa cíti dobre. Okrem toho, že má problém aj vizuálne, celkom dosť toho popil, okrúhly stôl premenoval na ostrouhlý, a založil orgány v činnom trestaní dosiahol aj podľa svojho výroku spojenie nemožného. "Spojenie možného z nemožného, pomaly ma zodpovedného za každého" – týmto spojením myslím jeho priateľstvo s Viktorom Orbánom. Možno sa pýtate: "Schým?!" Áno s tým Orbánom, ktorý vyhlasuje Slovensko za odtrhnuté územie, za súčasť Veľkého Uhorska a za jeho stratenú provinciu. Danko tak zradil nie len novodobý odkaz strany a Slotu, ale aj historické úsilie Rázusa, Hodžu či Hlinku. Nezabudol však na myšlienky panslavizmu a tak sa teraz veľkodušne obracia na stranu Ruska, Putina označuje za spojencu a jeho najväčšou snahou je zastaviť liberalizmus a na Slovensko priniesť demokraciu maďarského typu – žiadnu.

Stranu LSNS a hnutie Republika začali Slováci označovať ako zlých a dobrých fašistov, áno až natoľko sme si ich v našej krajine znormalizovali, že sa ich odvažujeme nazývať "dobrými". Je to však chyba, dobrý fašista neexistuje a jediný znesiteľný fašista je ten za mrežami bez šance sa spoza nich dostať von. Mariána Kotlebu poznajú nie len všetci na Slovensku a Česku, ale už aj vo svete, tento (už konečne, právoplatne odsúdený) neonacista, najskôr rodinkársky rozkradol Banskobystrický kraj a neskôr sa o to pokúsil aj v Národnej rade. Kto však vysoko lieta, nízko padá a po jeho autokratickom riadení strany sa jeho oddaná skupinka poddaných rozhodla založiť si vlastnú a novú neo-neonacistickú stranu. Vzniklo tak hnutie Republika, ktoré úspešne prebralo Kotlebovi veľkú väčšinu voličov a prinieslo aj nového vodcu – Milana Uhríka. Uhrík je na slovensku známy tým, že sa vyhovára na to, že nie je historik. A táto taktika typu povie čo nie som, nie čo som, mu celkom úspešne funguje, predsa len v prieskumoch má okolo deväť percent. Uhrík nevie či holokaust bol, alebo nebol, nevie či je fašista alebo nie je, nevie či Jozef Tiso bol alebo nebol vojnovým zločincem a už vôbec nevie či Slovenský vojnový štát bol zodpovedný za transporty židov. Predsa len jeho vtedajší predstavitelia chceli pre Slovákov len to najlepšie, čo tam koho je po Maďaroch, Židoch či Rómoch, všakže? Tento naratív Slovakia first si osvojil aj Uhrík, chce skončiť s podporou Ukrajiny, chce vystúpiť z NATO, chce odísť z EÚ a chce nadviazať lepšie vzťahy s Ruskom, je to predsa náš prirodzený slovanský a historický spojenec. A to všetko len pre to aby sme sa my ako Slováci mali dobre, aj keď neviem z čoho keď nebudeme mať peniaze z EÚ a nevieme pod koho ochranou budeme my, keď nás nebude chrániť článok 5 zmluvy s NATO. Možno nás ochráni Rusko, potom čo nám samozrejme vezme suverenitu a z Uhríka urobí prezidenta. Názov Republika je tak pri tomto hnutí výstižný, treba však pred ním doplniť Slovenská socialistická to je totiž jeho cieľ, aj keď nie pravicový ako by si priali ale aspoň neslobodný ako by chceli.

Tálíbán sa opäť dostal do povedomia v roku 2021, odkedy de facto vládne na území Afganistanu, diplomaticky ich vládu síce neuznala žiadna krajina, no ani slovenský Kataliban neuznáva potraty a od žien sa uznania nedožaduje. Kresťanskodemokratické hnutie (KDH), našťastie, nemožno označiť až za takúto radikálnu náboženskú skupinu, toto označenie prenecháme povolaným pod vedením pani Záborskej, ktorá sa na Slovensku niekoľkokrát opakovane snažila zaviesť tzv. poľský model (takmer úplný zákaz) umelých potratov. KDH však vedie niekto iný, je ním bývalý pedagóg, primátor a terajší župan Prešovského kraja Milan Majerský. Ten sa bude snažiť dostať hnutie do parlamentu po siedmich rokoch pustiny v Národnej rade. Majerský sa pýši úspechmi v komunálnych voľbách, prepracovanými štruktúrami strany, silným odkazom, históriou a volebným potenciálom medzi kresťanmi. Slobodne môžeme povedať, že v Česku by veľký úspech nemal. Na Slovensku je však stále dostatočne veľká skupina ľudí, ktorá si do kostola v nedeľu zájde. Nie že by to bolo z presvedčenia alebo viery, ale skôr zo zvyku. Slovensko už dávno nie je takým pobožným štátom ako kedysi. Ak sa pozrieme na sčítanie ľudu z roku 2011 a porovnáme ho so sčítaním z roku 2021, uvidíme vyše desať percentný nárast ateistov. Myslím si teda, že Majerský zaspal dobu, atakuje publikum, ktoré už nie tak aktuálne, postupne starne a jeho opozícia narastá, a aj keby sa tento rok náhodou dostal do parlamentu, mohlo by to byť vôbec poslednýkrát v existencii hnutia. Čo by sa ale stalo po tejto úspešnej náhode? KDH odmieta (prirodzene) vládu s každým kto bude za registrované partnerstvá (vylučujeme PS, SASKU) zároveň odmieta vládu so zloďmi (vylučujeme SMER, HLAS) no a samozrejme odmieta vládu s fašistami (vylučujeme Republiku, LSNS). Ostáva nám teda len Igor Matovič, ktorý sa po založení koalície odpisal sám, Andrej Danko, ktorý by KDH premenoval na STK a náš obľúbený normálne/nenormálny, tradičný a konzervatívny Boris Kollár. S ním si Majerský určite podá ruku, skočí na omšové víno a zájde do kostola, kde spolu s ním, jeho manželkami a deťmi obsadia hneď prvé štyri rady, nič iné mu totiž neostane.

Už sa konečne blížíme ku koncu, finišujeme, odvraciam sa od utrpenia, ostávajú nám posledné dve strany. Alebo jedna? Smer, alebo teda Hlas, nie vlastne Smer, Hlas je už niečo iné, alebo nie je? Poďme radšej postupne takto by sa v tom stratil aj Peter Pellegrini, predseda strany HLAS – sociálna demokracia. Miláčik slovenských dôchodkýň, chlap, ktorý sa nehanbí za to, že mu na záhrade stojí traktor, chodí okopávať zemiaky, seká trávnik a popritom porušoval zákaz vychádzania, nosil úplatky v krabici od šampanského a požíčaval si autá od svojej sestry. Peniaze na kampaň škrabká len tak tak, sám predsa nemá z čoho, no všetko mu odpustíme, veď sa len pozrite na tie golfové jamky na lícach keď sa usmeje, trafiť do nich loptičku by sa nehanbil ani Tiger Woods. Pellegrini bol Ficov verný spoločník až do roku 2020, kedy ohlásil vznik vlastnej strany do ktorej s ním odišla aj bývala ministerka vnútra Denisa Saková a so sebou vzala aj všetky svoje kauzy ohľadom rozkrádania tohto rezortu. S ňou prešiel aj bývalý minister životného prostredia

SLOVENSKÁ VSUVKA

a hospodárstva Peter Žiga, ktorý bol obvinený z korupcie a podplácania. HLAS samozrejme za nimi stojí a verí im, že sú neviní, sú predsa výkvetom slovenskej politiky – zlodeji, klamári, herci a podvodníci. Strana sa hneď po ohlásení predčasných volieb korunovala za jasného víťaza, dlho aj kraľovala rebríčkom prieskumov, to najmä vďaka svojmu predsedovi, ktorý ako chameleon bol proti všetkému a zároveň za všetko. Vedel, že nemôže dostatočne podporiť Ukrajinu lebo by stratil podporu, vedel, že nemôže úplne vystúpiť proti EÚ lebo by stratil podporu, nemôže veľmi osočovať Fica – stratil by podporu, nemôže podporiť liberálov – stratil by podporu, nemôže toto, skúsi tamto, no len v určitej miere, aby to neovplyvnilo hento. Pellegriniho prázdne slová a zložité kvadratické rovnice a výpočty, toho čo všetko môže povedať aby sa stále stal víťazom volieb ho dovedli až k tomu, že v poslednom prieskume stratil päť percent hlasov.

Svätý grál slovenskej politiky, nesmrteľný hranatý človečik, oddaný komunista, no vždy srdcom katolík s birmovkou, najväčší transatlantický fanúšik a eurohujér, no kľúčový partner Ruska, trojnásobný premiér, no človek, ktorý sa zaprisahal, že v politike už v roku 2014 určite nebude, rekordér korupčných káuz a politická mŕtvoľa, ktorú Igor Matovič prebudil zo svojho spánku, jeho excelencia Robert Fico. Čo o tomto človeku, ktorého každý pozná povedať? Ak by bolo prezliekanie kabátov olympijským športom, a náhodou by ho niekto predbehol a skončil by druhý, obliekol by sa za rozhodcu, svojho protivníka diskvalifikoval, prezliekol sa späť do dresu a kým by sa všetci spamätali obsadil by prvé miesto. Rodený oportunist, ľudový populista, bojovník za dôchodcov, sociálny štát, istoty a hodnoty, človek s kontaktmi na oligarchov či podnikateľov. Padre, ktorý všetko vybaví aj keby to malo stáť milión Eur na stole, až na to, že

precenil slovenskú trepezlivosť. Po vražde Jána Kuciaka neodhadol, čo všetko si môže dovoliť a ľudia už ho mali dosť, musel odstúpiť. Smer strácal percentá, Fico sa začínal dostávať do ústrania a pomaly sa začal pripravovať na politický dôchodok, niekde na pozemku vedľa Mečiara. No začali sa vyšetrovania jeho ľudí, Covid a následne aj vojna na Ukrajine. Fico využil (ne)schopnosť vládnej moci, vycítil príležitosť a ako jeden z najväčších stratégov slovenskej politiky vstal z mŕtvych. Vyšetovania označil za politické procesy, Covid za hoax, očkovanie za nepotrebné a vojnu na Ukrajine ako konflikt Ruska a USA, ktorý Slovensko posielaním zbraní na Ukrajinu len predlžuje. Ficovi sa za a raz podarilo oklamať masy, podarilo sa mu prehodiť Západný kabát na Východný, podarilo sa mu pichnúť poslednú ihlu adrenalínu do svojho srdca len preto, aby ešte raz vyhral voľby, zničil právny štát, zabezpečil mlčanie svojich ľudí, pripravil amnestie možným odsúdeným, ktorý ho podržia, a aby raz a navždy rozkradol Slovensko ešte viac ako predtým, odklonil ho od pro-západnej cesty a zničil aj jeho poslednú šancu zaraďiť sa medzi prosperujúce krajiny. Robert Fico momentálne kraľuje predvolebným rebríčkom a jeho teoretickí koalíční partneri Republika či SNS na tom tiež nie sú najhoršie a spoločne sú na najlepšej ceste urobiť zo Slovenska autoritársky štát. Na dosiahnutie svojho cieľa používa Robert Fico rôzne triky, intrigy, klamstvá, urážky, lži, osočovania či falošné dôkazy, no ako napísal poľský novinár Ryszard Kapuściński: "Arzenál politických trikov je veľmi chudobný, nemení sa už celé tisícročia. Preto je v politike toľko diletantov, toľko ľudí presvedčených, že dokážu vládnuť, stačí im dať moc." Ale stávajú sa aj prekvapujúce veci, ako keď dav nakŕmení týmito trikmi prestane počúvať. Tak prestaňme už počúvať, ukážme, že máme vlastný rozum, poďme voliť, a voľme tak, aby sme sa tu aj o desať rokov mali rovnako dobre, ak nie lepšie.

KRÁVY, OHEŇ A DISCOVEREU

VERONIKA HAVLOVÁ
redaktorka

Celkem 52 hodin a 45 minut času stráveného ve vlacích, cesta dlouhá 4,5 tisíce kilometrů — ano, i to je možné na evropských železnicích během jednoho týdne zvládnout. Jak? A kolik to stojí? Na tyto otázky a ještě mnohem více odpovídá následující reportáž.

Již třetí hodinu sedím v našem kupé na nádraží jihofrancouzského městečka Perpignan. Všude kolem sebe slyším hlasité projevy nespokojenosti Francouzů, kterým sice nerozumím, ale sama podobné vydávám. A co že tu vlastně děláme? Stojíme, protože na trati je divoká zvěř, a proto naše souprava nemůže pokračovat v cestě. Zdá se vám to snesitelné? Máte pravdu, jenže před třemi hodinami vlaku chyběl strojvůdce, a když se konečně do práce dostavil, začala trať před námi hořet. Posloucháme tedy neustálé prodlužování našeho zpoždění a nikdo nevíme, kdy se z tohoto prokletého nádraží dostaneme. Všem odpůrcům cestování s Českými drahami tak vřele doporučuji vydat se osobním vlakem na jih Francie.

Jak jsem se zde vůbec ocitla? Mám jízdenku díky DiscoverEU. Vyrazila jsem přes Švýcarsko a Francii do Barcelony a nyní se vracím přes Perpignan — osudová volba. Kromě Barcelony jsem během své cesty navštívila 8 evropských měst, prospala dvě noci na sedačce a ve vlaku celkem strávila 2 dny a necelých 8 hodin. Ač by to mnozí z vás možná nečekali, cestování vlakem i přes celou Evropu je, dle mého názoru, jedním z nejpohodlnějších způsobů dopravy. Trvá to sice podstatně déle než například letadlem, člověk však může tento čas efektivně využít pro psaní článků do Chronu, poslouchání nového alba od Taylor Swift nebo dočtení všech knih, které kvůli maturitě přečíst nestihl. A navíc to je udržitelné! Každý rok se na podobnou cestu díky iniciativě DiscoverEU vydává více než 200 000 mladých Evropanů. Pokud je vám právě osmnáct let, i vy můžete být jedním z nich!

DISCOVEREU

DiscoverEU je program pro mladé Evropany sponzorovaný Evropským parlamentem, v rámci kterého mají tisíce lidí možnost vyhrát zdarma jízdenku platnou ve všech státech Evropské unie. Stačí splňovat podmínky účasti (musí vám být právě osmnáct let a je nutné mít trvalé bydliště v EU, nebo zemích zapojených do programu Erasmus+) a vyplnit krátký formulář se soutěžní otázkou. Potom už nezbývá nic jiného než čekat na email a případné obdržení jízdenky. Soutěže se je možné účastnit jak jednotlivě, tak ve skupině.

Vítězové si mohou zvolit ze dvou forem jízdenky. Existuje tzv. flex jízdenka, díky které člověk může volně cestovat po železnicích EU v rámci 7 dnů téhož měsíce — nejedná

se nutně o měsíc kalendářní, cestu je možné započít i v jeho průběhu. V tomto případě je možné navštívit tolik zemí, kolik je jen za 7 dnů možné ve vlaku stihnout a člověk si může jízdenky kdykoliv vyměnit za jiné. Druhou variantou je tzv. fix jízdenka, v rámci které je možné navštívit jen dva evropské státy, nicméně cesta není omezena pouze na 7 dnů ve vlaku. U fix jízdenky je však nutné si výlet dobře naplánovat, neboť není možné již rezervované vlaky během cestování vyměnit za jiné.

Díky jízdence je možné zdarma cestovat po evropských železnicích, výhra se však nevztahuje na městskou hromadnou dopravu, ubytování či jídlo, které si účastníci musí během cesty hradit sami. Na některé druhy vlaků je také povinné zakoupit si místenku, většinou ale nejsou příliš drahé a zároveň také často existuje způsob, jak se do místa dostat i bez tohoto poplatku — viz náš osobní vlak jedoucí přes Perpignan.

Pokud byste se na podobnou cestu chtěli vydat i vy, nyní máte tu příležitost! Na podzim letošního roku totiž soutěž o jízdenky s DiscoverEU opět vypukne, tak tuto jedinečnou šanci nepropáste a vydejte se na dobrodružnou cestu vlakem po Evropě. Pro více informací naskenujte QR kód, který vás odkáže na oficiální stránky projektu.

SUMMIT JE TU S VÁMI A PRO VÁS, TAK SE HO NEBOJTE OBJEVIT, ŘÍKÁ HLAVNÍ KOORDINÁTOR PRAŽSKÉHO STUDENTSKÉHO SUMMITU

MONIKA JEŘÁBKOVÁ

redaktorka

Jak již určitě všichni víme, Summit je vzdělávacím projektem, za jímž stojí desítky studentů, kteří sdílí určité nadšení pro projekt - a právě to umožňuje jej stále inovovat. Ať už jste na Summitu zběhlí delegáti, nebo zvažujete letos svoji první účast, v rozhovoru s Michaelem Doušou, hlavním koordinátorem letošního ročníku PSS, vám přinášíme odpovědi na otázky, které by vás mohly zajímat, nebo vám pomoci s rozhodováním, zda podat přihlášku. Jak se HK zpětně dívá na své začátky na Summitu? Co od projektu očekával a co něj můžete očekávat vy?

Na začátek - čemu se vlastně věnuješ, co ti dělá radost?

Já jsem vlastně v mnoha věcech trochu nerd, musím se přiznat. Na Summitu se věnuju hlavně fundraisingu, což je občas radost, občas prokletí, protože kromě schůzek s úžasnými lidmi, kteří chtějí pro svět stejné dobro jako já, to taky často znamená dlouhé noci strávené u ošklivých tabulek, které ne a ne ukazovat ta správná čísla. I to mě ale dost baví, protože to dělám proto, že mi to dává hrozně moc smyslu - kdybych to nedělal, bylo by těžší zajišťovat prostory na právnické nebo v Kongresovém centru, takže i přes tu prvotní nechuť mi to dělá ve finále radost. Mimo summití svět mě baví esport, už dlouho sleduju CS:GO turnaje a ve volných chvílích o nich píšu články, jinak holduju seriálům (nejposledněji Better Call Saul, velká láska) a hudbě.

Co byla/je tvoje motivace k vedení projektu?

To je těžká otázka. Mým cílem bylo vrátit Summitu to, co mi dal, a při tom využít na maximum svoje schopnosti a zkušenosti, které jsem za svůj (relativně krátký) život nasbíral, a to právě v oblasti navazování partnerství, řešení grantů, a vedení týmů. Zároveň to byla pro mě velká výzva, a těm já prostě neumím říkat ne.

Jak vlastně summit vznikl? Řekl bys nám něco k jeho historii?

No, ke vzniku Summitu se váže mnoho legend. Jedna třeba říká, že Summit (tehdy Prague Model UN) vznikl, když se partě studentů nelíbilo, jak reálná Rada bezpečnosti OSN vyřešila genocidu ve Rwandě. Jiná zase říká, že studentům prostě vadilo, jak se u nás učí o mezinárodních organizacích. Ať už je to jakkoliv, PMUN se po několika letech přejmenoval na Summit, protože už se nesimulovala jen OSN, ale také NATO

a posléze i EU, jakmile jsme do ní vstoupili. Hlavní je, že se za těch necelých 30 let summit vyvinul v obrovský kolos, který v České republice snad nemá obdoby.

Co jsi od summitu očekával, když jsi podával poprvé přihlášku? A naplnila se tvá očekávání?

Čekal jsem, že mi pomůže s kariérou v diplomacii, což teda musím (minimálně prozatím) říct, že mi zrovna nepomohl, protože jsem se vydal akademicky úplně jinou cestou, a to cestou práva. V tom mě ale Summit hodně posunul, dal mi náhled pod pokličku mezinárodního práva, které mě pak bavilo i na právnické fakultě, a taky mi dal odvalu mluvit na veřejnosti, říkat svoje názory a stát si za nimi. A to je použitelné snad v každém oboru, takže za to Summitu hodně vděčím.

Co se za dobu tvé účasti na summitu změnilo? V čem se summit posunul?

Posunul se v mnoha ohledech, asi nejpozitivněji ale vidím změnu v přístupu k delegátům. Když jsem na Summit šel poprvé jako delegát, považoval jsem sekretariátníky jako takové učitele, vlastně jsem se jich trochu bál. Za tu dobu si ale myslím, že se z nás stali mnohem víc kamarádi, kteří tady nejsou jenom od toho, aby něco odpřednášeli a potom odpředsedali jednání, ale také mohou pomoci v různých situacích - ať už jde o opravování stanoviska, kamaráda ke kafi nebo laickou právní pomoc.

Liší se nějak 29. ročník od ročníků předchozích? Co od něj mohou (nejen noví) delegáti očekávat?

Summit - stejně jako v mezinárodních jednáních, o jejichž simulaci rozhodně ani letos nepřijdeme - není místem revoluce, ale spíš evoluce. Naším cílem je tak dělat to, co děláme, ještě líp. Opět se tedy dočkáme

ROZHOVOR

pěti přípravných setkání a čtyřdenní závěrečné konference, chceme ale ukázat, že Summit nejsou jen ty podzimní a zimní soboty - můžeme zůstat ve spojení i třeba skrze Chron, podcast, doprovodné akce či třeba sociální sítě, o kterých možná zatím nemusí všichni vědět, ale jde o klíčové části toho, co Summit je.

Co je věc, kterou sis na Summitu jako delegát nejvíc užíval? A je naopak něco, co tě vážně štvalo, a teď to chceš jako HK třeba nějak vylepšit?

Štvalo mě (na mně samém, ale ne na Summitu!), že jsem se do spousty věcí prostě nedokopal/nezkusil je, nebo jsem o nich třeba nevěděl, protože jsem o ně neměl zájem - simulace, doprovodné akce, Chron jsem občas četl jen jedním okem. Zpětně mě tedy štve, že jsem o spoustu věcí přišel. Je to o dost jiný svět, než je to „jádro“ Summitu, a s tím přináší i spoustu výhod! Larpování na minisimulacích, možnost dostat se do různých koutů ČR, kam bych se sám jen tak nedostal (ať už je to Ústavní soud nebo Česká televize), anebo

skvělé články o věcech, o kterých jsem dřív neměl ani potuchu. Chtěl bych proto, aby všichni věděli, že tohle je tu všechno pro vás a nemusíte se cítit, já nevím, moc nezkušeně nebo „ne dost staře“ na to, abyste se do těchhle aktivit pustili. Summit je tu s vámi a pro vás, tak se ho nebojte objevit.

Na závěr - máš na jazyku něco, co ještě nepadlo, a rád bys to delegátům sdělil?

Jednou bylo na Summitu motto „vystup ze své bubliny“ a myslím, že to je dobrá rada kamkoliv do života. Tak se nebojte do věcí pustit s vervou - na Summitu jsme všichni proto, abychom se něco naučili, a to včetně nás, sekretariátníků. Nikdo se proto nebude nikomu posmívat, když použije špatně žádost na předsednictvo, špatně zahlasuje, nebo když se zeptá hosta na něco, co už jiní ví. Summit by měl být místem, kde se učíme spolu, tak se toho nebojte, protože to pomůže vám i ostatním. Držím moc palce při přijímacím řízení a těším se, až se potkáme v říjnu na právnické!

POŘADATEL

AMO.CZ

PARTNEŘI

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Evropská
komise
Zastoupení v České republice

embassy

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

Velvyslanectví SRN
v Praze

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Spolufinancováno
Evropskou unií

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

MEDIÁLNÍ PARTNER

RESPEKT

TIRÁŽ

CHRON, Občasník Pražského studentského summitu,
registrováno MK ČR E 16149, vydává Asociace pro mezinárodní otázky (AMO),
Žitná 608/27, 110 00 Praha 1; tel.: 224 813 460; amo.cz / studentsummit.cz;
e-mail: info@amo.cz / summit@amo.cz

šéfredaktor: Adam Didecký, tel.: +421 911 618 768, e-mail: chronicle@amo.cz;

editoři: Marek Štefka, Michaela Staňková

redakce: Marek Štefka, Adam Didecký, Veronika Havlová, Vilém Novohradský,
Michaela Staňková, Nela Vítů, Vít Poříz, Matyáš Fuksa, Michaela Jeřábková, Jana
Staňková

sazba: Vít Poříz, Vilém Novohradský

korektura: Nela Vítů, Veronika Havlová